

การพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชน

ของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

THE DEVELOPMENT OF CHANNELS FOR LEGAL AID TO THE PEOPLE OF THE
LAWYERS COUNCIL UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF HIS MAJESTY THE KING

ชนิกานต์ ธรรมเจริญ

Chanigan Thammacharoen

สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

Lawyers Council under the Royal Patronage

Corresponding Author E-mail: Chanigan.ttt@gmail.com

บทคัดย่อ

สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์จัดตั้งขึ้นนอกจากการยึดโยงกับกฎหมายบ้านเมืองและช่วยเหลือสมาชิกขององค์กรแล้วยังต้องสร้างความคาดหวังให้กับสังคมไทยที่ต้องเป็นเสาหลักแห่งความยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ อย่างกล้าหาญเพื่อลดความบกพร่องแห่งการใช้อำนาจทั้งฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ความคาดหวังดังกล่าวจะต้องสร้างความชัดเจนในการยืนหยัดกับความถูกต้อง ขอบธรรมให้มากขึ้นที่สามารถปกป้องดูแลผลประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นที่ตั้ง แต่ทั้งนี้ที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สามารถเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้จะมีให้เห็นอยู่ในสังคม ข้าราชการไม่กระทำความผิดกลับถูกตัดสินลงโทษทำให้สูญเสียความเป็นธรรมในสังคมอยู่มาก ดังนั้น บทบาทของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์จะต้องเร่งสร้างความชัดเจนแห่งผลงานทางกฎหมายเพื่อช่วยเหลือกลุ่มประชาชนที่เดือดร้อนและไม่ใช้ผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริงจึงต้องเร่งการพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชนให้ครอบคลุมมากที่สุด และทันทั่วที่ได้แก่ 1) การเพิ่มบทบาททางสื่อสารมวลชนให้มากขึ้นทั้ง สื่อออนไลน์ทุกช่องทาง 2) การเป็นนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ของทนายความ รวมทั้งศักยภาพการทำงานด้านกฎหมายของสมาชิกอื่น ๆ 3) การพัฒนาทีมทนายความให้ครอบคลุมทุกภูมิภาครวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงองค์กรได้อย่างสะดวกสบาย 4) การพัฒนาเครือข่ายและกลุ่มทางสังคมผ่านการดึงหลักสูตร

นักศึกษากฎหมายจากสถาบันการศึกษาเข้าร่วมงานให้มากขึ้น และ5) การพัฒนาหลักสูตรกฎหมายสำหรับผู้นำชุมชนที่สามารถให้บริการความรู้เกี่ยวกับกฎหมายบ้านเมืองให้กับผู้นำชุมชนทุกระดับ

คำสำคัญ: ช่องทางการช่วยเหลือ; กฎหมาย; ประชาชน; สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

Abstract

The Lawyers Council under the Royal Patronage was established in addition to adhering to the laws of the country and helping its members. It also had to create expectations for Thai society to be a pillar of justice in enforcing various laws. that law boldly to reduce the deficiencies of judicial and executive powers However, such expectations must be made clear in upholding the correctness. more righteous that can protect the interests of society and the people but in the past, law enforcement that could not bring the perpetrators to justice would be seen in society. On the other hand, non-offenders are convicted, causing a great loss of justice in society. Therefore, the role of the Lawyers Council under the Royal Patronage of His Majesty the King must accelerate the clarity of legal work to help people who are in trouble and who are not truly offenders. Need to accelerate the development of channels to help the law to the people to be as comprehensive as possible. and in a timely manner, namely 1) increasing the role of lawyers in mass media online media in all channels 2) Being a radio and television host for lawyer Including the legal work potential of other members. 3) Developing a team of lawyers to cover all regions, including fieldwork so that people can conveniently access the organization. 4) Developing networks and social groups through curriculum 5) the development of a law curriculum for community leaders that can provide legal knowledge to community leaders at all levels.

Keywords: Help channels; law; people; the Lawyers Council under the Royal Patronage of His Majesty the King.

บทนำ

เจตนารมณ์การช่วยเหลือประชาชนในทางกฎหมายอยู่ภายใต้กรอบข้อบังคับสหราชอาณาจักรว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายพ.ศ. 2529 โดยให้มีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนภูมิภาค จัดทำบดูลและรายรับรายจ่ายของการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในเขตกรุงเทพมหานครด้วย ทั้งนี้ ให้อยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ดังนั้น การช่วยเหลือประชาชนในทางกฎหมายปัจจุบันจะมีหลายหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ใน สิทธิและหน้าที่ของตนตามกฎหมายจะทำให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลในการลดปัญหาพิพาทขัดแย้งได้ใน ปริมาณที่มากกว่า ดังนั้นในยุครัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งได้มีการจัดตั้งโครงการให้ความ ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนชนบทในเขตยากจนขึ้น ต่อมาได้มีการออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ลงวันที่ 29 กันยายน 2549 ข้อ 15 (24) กำหนดให้สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการ ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การเผยแพร่ความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ทางกฎหมาย แก่ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ อ้างในสุวดี ไกรสกุล และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน, 2560 : 39) ส่วนสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น.) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ผู้ทรงพระราชทานกำเนิดเนติบัณฑิตยสภา เพื่อส่งเสริมความรู้ในวิชานิติศาสตร์ และควบคุมมรรยาทของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย รวมทั้งให้อนุเคราะห์แก่บุคคลผู้ยากจน หรือมีรายได้น้อย ได้มีโอกาสป้องกันสิทธิของตนและให้ประชาชนมีสิทธิได้รับความยุติธรรมตามกฎหมายโดยเสมอภาคและทั่วหน้ากัน ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย 2 ประเภท คือ 1. การให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหากฎหมายแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่เสียค่าบริการใดๆ ซึ่ง ส.ช.น. ได้จัดให้มีทนายความอาสา เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาประจำทุกวันในเวลาราชการ สำหรับประชาชนที่ต้องการคำปรึกษาสามารถเดินทางมาขอรับคำปรึกษาด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ 02-887-6811 , 02-887-6801-7 ต่อ 104, 108, 109 และ 2. การ

ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดี ทั้งคดีแพ่ง อาญา หรือเรื่องอื่นใด โดยไม่ต้องเสียค่าจ้าง ทุนความหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น (ยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จะต้องเสียให้แก่ศาล หรือทางราชการ เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าคำร้องคำขอ ค่าอ้างเอกสาร หรือส่งหนังสือ ค่าตรวจพิสูจน์ เอกสาร ค่าคัดสำเนา หรือถ่ายเอกสาร เป็นต้น) โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) ประชาชนร้องขอด้วยความสุจริตและเป็นกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม 2) เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีฐานะยากจน 3) เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติเสียหายหรือเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และ 4) รูปคดีทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงสามารถให้ความช่วยเหลือได้ (สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2564)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งภายใต้กฎหมายทั้งสองฉบับ ที่จะได้กล่าวต่อไป มิได้มีบทบัญญัติเฉพาะที่ว่าด้วยเรื่องการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายประการใด การให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่เพิ่มเติมขึ้นมาเป็น พิเศษ ดังสังเกตได้จากการจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางด้านกฎหมาย หรือในชื่ออื่น ที่มีความมุ่ง หมายในการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมายที่เกิดขึ้นมาในองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ล้วนแล้วแต่เป็นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ซึ่งจัด ได้ว่าเป็นการให้บริการทางสังคมในรูปแบบหนึ่ง (ประจักษ์ น้ำประสานไทย, 2558 : 97-98) การให้ความรู้ทางด้านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นบทบาทที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นริเริ่มขึ้นมาภายใต้พันธกิจของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ทางด้านสังคม ในการให้ความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้งในส่วนกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และกฎหมาย ทั่วไป โดยการดำเนินโครงการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายจะกระทำผ่านเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ ทางด้านกฎหมาย ใช้รูปแบบของการ สัณจรไปในท้องที่ต่างๆ ที่ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปให้ความรู้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงงบประมาณและการจัดโครงการในกรอบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทบจะไม่ได้มีความแตกต่าง จากการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนของหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการด าเนินการ โดยทั่วไป กล่าวคือเป็นการ จัดกิจกรรมตามงบประมาณเพื่อตอบสนองต่องานด้านการบริการ วิชาการแก่ชุมชน แม้ว่าองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจะมีใช้สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานใน

กระบวนการยุติธรรม แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีการ ทำงานที่อยู่ภายใต้บทบัญญัติกฎหมาย และนอกจากนั้นงานหลายลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ เป็นงานที่มีผลกระทบต่อชุมชน เช่น การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ การอนุญาตให้เอกชนเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ราชการที่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการด้านสุขอนามัยต่างๆ ของชุมชน ฯลฯ ซึ่งงานเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นงานที่ต้องทำตามเงื่อนไขของบทบัญญัติกฎหมาย และเกี่ยวข้องกับ สิทธิและสวัสดิการชุมชน การประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม ตลอดถึงปัญหาข้อกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ชุมชนได้จึงเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน (อภิรดี มิ่งวงศ์, 2560 : 1065)

เพราะฉะนั้น การพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์การมหาชนต่างๆ จัดตั้งขึ้นมาเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนเป็นที่ตั้งโดยเฉพาะการช่วยเหลือในทางกฎหมายอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ เช่น สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายฯ - เนติบัณฑิตยสภา กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สำนักงานยุติธรรม มูลนิธิช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย - มูลนิธิชัยพัฒนา และสหภาพความในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มกำลัง แต่ถึงอย่างไรก็ตามที่ผ่านอาจจะช่วยเหลือประชาชนในลักษณะการตั้งรับและช่วยเหลือในเชิงข้อกฎหมายทำให้ประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงการบริการจะเสียประโยชน์อย่างมากทำให้สหภาพความในพระบรมราชูปถัมภ์อาจจะต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้นผ่านการพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือแบบตอบโต้มากขึ้น เช่น บทบาทสื่อสารมวลชน นักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ยกกระดับทีมกฎหมายให้เข้มแข็ง แทรกซึมเครือข่ายทางสังคมในเชิงพื้นที่ทั่วประเทศ และการพัฒนาหลักสูตรกฎหมายสำหรับผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถรับบริการทางกฎหมายได้อย่างทั่วถึงเพื่อความเท่าเทียมในทางกฎหมายในประเทศไทย

การพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชนของสภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

การช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมายเป็นสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่างออกมาทำงานเชิงรุกกันมากขึ้นและมีรูปแบบที่หลากหลายโดยมุ่งไปสู่ให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหากฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป ที่มาขอคำแนะนำและคำปรึกษาการขอรับคำแนะนำและคำปรึกษานั้น สามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ มาขอรับคำปรึกษาด้วยตนเอง ณ สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งอยู่ในบริเวณอาคารของเนติบัณฑิตยสภาชั้น 1 หรือทางโทรศัพท์ โดยสำนักงานฯได้จัดให้มีทนายความอาสา เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาอยู่ประจำสำนักงานฯทุกวัน ในเวลาราชการ ซึ่งผู้ที่มาขอรับคำปรึกษาจะมาด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าบริการใด ๆ และ ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีแก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่มีฐานะยากจนและไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งตนเองไม่สามารถที่จะดำเนินคดีได้โดยมีหลักเกณฑ์ เช่น เป็นการร้องขอด้วยความสุจริตและเป็นกรณีที่ได้ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีฐานะยากจนเป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติดีเสียหายหรือเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนและรูปคดีทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงสามารถให้ความช่วยเหลือได้ (สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา,ออนไลน์) อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชนอาจต้องปรับทิศทางการทำงานในด้านสื่อสารมวลชนหรือช่องอื่น ๆ ให้มากขึ้นเพื่อความสมบูรณ์ของการช่วยเหลือดังนี้

1) การเพิ่มบทบาททนายทางสื่อสารมวลชนให้มากขึ้นทั้ง สื่อออนไลน์ทุกช่องทาง โดยเฉพาะสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ได้พยายามส่งเสริมและพัฒนาทีมทนายเพื่อการสื่อสารมากขึ้นที่มีกระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการเรื่องการควบคุมวิชาชีพ ทนายความ ซึ่งกำหนดจากเป้าหมายในการจัดตั้งองค์การและส่งผลต่อการกำหนดหน้าที่ในการสื่อสาร ในการควบคุมวิชาชีพ ทั้งในด้านวิชาการ ด้านจริยธรรมมรรยาททนายความ นอกจากนั้นยังกำหนด หลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อของสภานายความฯจากงบประมาณอันจำกัดขององค์การและ อยู่ภายใต้การจัดการฐานข้อมูลผู้ประกอบการวิชาชีพ ด้วยปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อระบบการสื่อสาร กิจกรรมการสื่อสารและระดับการสื่อสาร โดยระบบการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพที่สำคัญจะใช้กลไก การอบรมสัมมนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่กันระหว่างด้านวิชาการและจริยธรรมมรรยาท ซึ่งการควบคุมวิชาชีพในด้านวิชาการมีประสิทธิภาพในระดับการยอมรับและนำไปปฏิบัติเนื่องจากการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

เหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพของทนายความ แต่การสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านจริยธรรม มรรยาทไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากทนายความส่วนมากไม่รับรู้รับทราบเรื่องมรรยาททนายความ เพียงทำงานตามกรอบจริยธรรมในสังคม (ปัทรินทร์ นีระพล และพิรุฑธ โอพันธ์, 2555 : 1) ดังนั้น อาชีพทนายความในสังคมไทยจะต้องพัฒนาตนเองให้กลายเป็นนักสื่อสารมวลชนได้ มากขึ้นผ่านการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ได้อย่างเชี่ยวชาญเพื่อเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือ ประชาชนให้มากขึ้น

2) การเป็นนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ของทนายความ รวมทั้งศักยภาพการทำงานด้าน กฎหมายของสมาชิกอื่นๆ งานสื่อสารมวลชน ถือว่าเป็นศาสตร์สำคัญยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่ จำเป็นต้องมีความฉับไวในการส่งและรับข่าวสารตามการเปลี่ยนแปลงของโลกทุกชั่วโมง ทุกนาที ความรู้สึนึกคิดของคนเราก็มมีการพัฒนาสูงขึ้นไปด้วย งานสื่อสารจึงเปรียบเสมือนอาหารจำเป็น สำหรับสมองของคนไปด้วย โดยเฉพาะสื่อประเภทวิทยุ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ทุกสัมาอาชีพและทุกฐานะก็ว่าได้ และผู้ที่สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ออกมาให้เราได้ยินได้ฟังก็คือ “นักจัดรายการวิทยุ” หรือ “ดีเจ” ควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเพลงที่จะเปิดให้ผู้ฟัง ตลอดจนความรู้เรื่องอื่นๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการเปิดเพลง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับทั้งความรู้และ ความเพลิดเพลิน ซึ่งควรจะตรงกับกลุ่มผู้ฟัง เช่น กลุ่มผู้ฟังเป็นเกษตรกร ก็ควรให้ความรู้ทางการ เกษตร เพื่อให้กลุ่มผู้ฟังได้เป็นสมาชิกถาวรติดตามรายการตลอดไป รายการที่จัดอาจเป็นรายการ ที่มีกำหนดเวลาแน่นอน หรือเป็นรายการที่ให้บริการตลอดวัน เช่น รายการกรีนเวฟหรือรายการ ที่อยู่เป็นเพื่อนคุยกับนักศึกษาที่ดูหนังสือดีๆ หรือรายชัวร์ดีก โดยมีหัวข้อคุยเป็นประเด็น เรื่องราวตามกระแสเหตุการณ์บ้านเมืองและโลกแทรกไว้ในรายการ หรือรายการเพื่อสุขภาพ รายการเพื่อผู้บริโภค รายการเพื่อการศึกษา การทบทวนข้อสอบของนักเรียนเพื่อเตรียมสอบ เอนทรานซ์ การตอบปัญหาสุขภาพจิตสำหรับผู้ฟังที่มีปัญหาคับข้องใจ หรืออาจเป็นรายการสาย ด่วนเพื่อช่วยเหลือความเดือดร้อน โดยนักจัดรายการวิทยุจะเปิดเพลง สลับการให้ความรู้หรือ ตอบปัญหา หรือสนทนากับสมาชิกที่เป็นผู้ฟังตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดความเบื่อ หน่ายแก่บุคคลทั่วไป (Onruethai Gigz Kampood, ออนไลน์) เพราะฉะนั้น สมาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ต้องพัฒนาสมาชิกให้ได้รับการพัฒนาทักษะและมีอาชีพในเชิงรุกที่สามารถ เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้นผ่านการเป็นนักจัดรายการวิทยุตามคลื่นความถี่ต่างๆ ทั้งในกรุงเทพ มหานครและต่างจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลสัญญาณวิทยุมักจะได้ผลมากกว่าสัญญาณ ประเภทอื่นๆ จะสามารถสร้างกระแสรายการได้มากขึ้นหากสามารถแบบสองทางระหว่างนักจัด

รายการกับประชาชนที่เดือดร้อนเกี่ยวกับกฎหมาย

3) การพัฒนาทีมนักกฎหมายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาครวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงองค์กรได้อย่างสะดวกสบาย เช่น นายอัจฉริยะ เรืองรัตนพงศ์ ประธานชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม พร้อมด้วย น.ส.สาวิตรี และนายอนามัย วงศ์ศรีชา แม่และพี่น้องชมพู่ ร่วมแถลงข่าวเปิดตัวทีมทนายซึ่งมีนายวินัย ชุมสวัสดี เป็นหัวหน้าทีมทนายความผู้คดีของน้องชมพู่ ส่วนนายอัจฉริยะ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย ได้รับมอบอำนาจจากพ่อและแม่ของน้องชมพู่ เป็นผู้จัดการทนายความให้ทางครอบครัว ซึ่งนายวินัยจะเป็นหัวหน้าทีมทนายความและมีทนายความช่วยเหลืออีก 3 คน แต่ยังไม่ขอเปิดเผยตัวเพราะยังไม่ถึงเวลา โดยทีมทนายแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 2 คนแรก จะเป็นทีมทนายความทำคดีของน้องชมพู่ และอีก 2 คน ทำหน้าที่ปกป้องสิทธิของพ่อและแม่ของน้องชมพู่ ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ดังนั้น การเปิดตัวทีมทนายที่จะมาช่วยในคดีน้องชมพู่ เป็นทนายที่จะมาคืนความเป็นธรรมให้น้องชมพู่ ซึ่งได้มีการทำการบ้านและมีการคัดเลือกทนาย เนื่องจากทนายของนายไชย์พล วิภา หรือ ลุงพล เป็นทนายที่เก่ง จึงต้องหาทนายที่มีมือที่สู้กันได้และยังมั่นใจตำรวจและหลักฐานต่าง ๆ (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย thai PBS, ออนไลน์) เพราะฉะนั้น สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ควรมีการพัฒนาทีมงานด้านกฎหมายอาจจะตั้งไว้ในหลายทีมที่มีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันออกไป เช่น ทีมกฎหมายแพ่งทั่วไป ทีมกฎหมายอาญาทั่วไป ทีมกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ทีมกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินและทรัพย์สิน ทีมกฎหมายไซเบอร์ และทีมกฎหมายครอบครัวและมรดก เป็นต้น เมื่อสามารถจัดตั้งทีมงานด้านกฎหมายต่างๆ ได้จะสามารถทำงานเพื่อเพิ่มช่องทางการเหลือประชาชนได้มากขึ้นและครอบคลุมจนสามารถทำให้ประชาชนมั่นใจในทนายความมากขึ้นตามไปด้วย

4) การพัฒนาเครือข่ายและกลุ่มทางสังคมผ่านการดึงหลักสูตรนักศึกษากฎหมายจากสถาบันการศึกษาเข้าร่วมงานให้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านทางสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ) มองเห็นความสำคัญและทำงานเรื่องนี้มาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนจะมี SDGs จากการที่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในฐานะองค์ประธานที่ปรึกษา เมื่อครั้งทรงงานอยู่ที่สหประชาชาติ และเรียนรู้การทรงงานจากในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งเชื่อมโยงการพัฒนาหลักกฎหมายเป็นกรณีศึกษาไว้หลายประการ ทำให้ไทยมีประสบการณ์และบทบาทไม่น้อยกว่าชาติอื่นๆ ในการผลักดันเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ Institute for Global Law and Policy (IGLP) แห่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์

วาร์ด จัดเวิร์กชอปอบรมด้านหลักนิติธรรมและนโยบาย ให้กับนักวิชาการกฎหมายและผู้นำรุ่นใหม่ในไทยและภูมิภาคจากหลากหลายสาขาทั่วโลก ภายใต้หลักสูตร “TIJ-IGLP Workshop for Scholars and Emerging Leaders on the Rule of Law and Policy” หลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งในแผนงานส่งเสริมหลักนิติธรรมและการพัฒนาของสถาบันฯ มีวัตถุประสงค์ให้นักกฎหมายและนักนโยบายรุ่นใหม่ผู้ปฏิบัติงานจริง ได้มาร่วมกันระดมสมองเพื่อเกิดแนวคิดหรือไอเดียใหม่ๆ ในการช่วยแก้ปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในกระบวนการยุติธรรมหรือในด้านต่างๆ ผ่านมุมมองหลักนิติธรรมที่สอดแทรกอยู่ในทุกมิติของสังคม ซึ่งเป็นยุคที่นวัตกรรมและเทคโนโลยีพัฒนาไปมาก สามารถที่จะนำไปช่วยพัฒนาสังคมให้เท่าเทียมและเป็นธรรมอย่างยั่งยืนต่อไปได้ (ไทยพับลิก้า,ออนไลน์) นอกจากนี้ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมเป็นองค์กรเครือข่ายร่วมจัดอบรมเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยสภามงคลของผู้บริโภคร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมจัดทำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพนักกฎหมายพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค เพื่อพัฒนาความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะด้านแก่นักกฎหมายและทนายความในภูมิภาคประกอบด้วย ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสร้างสร้างเครือข่ายนักกฎหมายและทนายความด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (งานสื่อสารองค์กรคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ออนไลน์) เพราะฉะนั้น สภามทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ต้องรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรที่นำไปสู่การพัฒนาเครือข่ายไปยังสถาบันทางสังคมและสถาบันทางการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อขยายช่องทางการช่วยประชาชนผ่านเครือข่ายความร่วมมือที่มากขึ้น

5) การพัฒนาหลักสูตรกฎหมายสำหรับผู้นำชุมชนที่สามารถให้บริการความรู้เกี่ยวกับกฎหมายบ้านเมืองให้กับผู้นำชุมชนทุกระดับ เช่น กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ได้จัดโครงการฝึกอบรม ให้ความรู้ทางกฎหมาย และการไกล่เกลี่ย และประนีประนอมข้อพิพาท ในบทบาทของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่และผู้นำศาสนาในโครงการ”รู้กฎหมาย ได้ประโยชน์” ประจำปี 2562 ณ ห้องพิมพ์มาดา โรงแรมปาร์ควิว อ.เมือง จ.ยะลา โดยมีนายมุขตาร์ มะทา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ส่วนผู้เข้าร่วมอบรมจะเป็นผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาในเขตอำเภอบันนังสตา อำเภอธารโตจำนวน 200 คน โดยได้รับเกียรติวิทยากรจากอัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดยะลาและวิทยากรจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดยะลา มาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความ

เข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา กรณีที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ช่องทางในการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ(กองทุนเยียวยา) กองทุนยุติธรรมประจำจังหวัด รวมทั้ง ความรู้ทางกฎหมายเบื้องต้น ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ และ ตามประมวลกฎหมายอาญา ในฐานความผิดที่ยอมความได้ (กรมประชาสัมพันธ์ NNT, ออนไลน์) นอกจากนี้สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ สามารถปรับทิศทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาใน ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2563-2572) โดยแยกองค์ประกอบได้ทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการ จัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา และด้านสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน (ประกิต บุญมีและ บุญมี เณรยอด, 2565 : 1560) เพราะฉะนั้น สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ควรมีความคิดริเริ่มบทบาทใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ลงพื้นที่พบปะพูดคุยถึงความต้องการของประชาชนในทุกพื้นที่โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่ต้องการความรู้ในด้านกฎหมายที่สามารถปรับใช้ได้ เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมรดกและครอบครัว กฎหมายอาญา เป็นต้น กฎหมายเหล่านี้จะสามารถสร้างผลกระทบได้ทั้งส่วนดีและส่วนเสียหากสามารถเข้าไปช่วยให้ความรู้ผ่านหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปยื่นหยัดหลักการตามกฎหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สรุป

การพัฒนาช่องทางการช่วยเหลือกฎหมายต่อประชาชนของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ คือ การช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมายในรูปแบบต่างๆ ได้กว้างขวางมากขึ้น มีความครอบคลุมมากขึ้น ตรงจุดต่อความต้องการมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการทำงานที่เพิ่มบทบาทของนายที่ยังต้องอาศัยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นๆ อาจมีข้อจำกัดในการทำงานเพื่อประชาชนทำให้สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ต้องพัฒนาระบบที่ง่ายมากขึ้น ได้แก่ 1) บทบาทนายทางสื่อสารมวลชน การเป็นนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งศักยภาพการทำงานด้านกฎหมายของสมาชิกอื่นๆ การพัฒนาที่ม้นักกฎหมาย การพัฒนาเครือข่ายและกลุ่มทางสังคมผ่านการดึงหลักสูตรนักศึกษากฎหมายจากสถาบันการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรกฎหมายสำหรับผู้นำชุมชน จะสามารถให้บริการแบบเชื่อมโยง เข้าถึง ครอบคลุมและรวดเร็วได้อันเป็นบทบาทของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์เพื่อเพิ่มช่องทางและช่วยเหลือประชาชนตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์ NNT. อบจ.ยะลา จัดโครงการ "รู้กฎหมาย ได้ประโยชน์" ให้ความรู้ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาในพื้นที่. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190306142224521>
- งานสื่อสารองค์กรคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะนิติฯ มข. บริการวิชาการเพื่อสังคม ร่วมเป็นองค์กรร่วมจัดอบรมสร้างเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในภาคอีสาน. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://xn--22c5d.xn--12c1fe0br.xn--o3cw4h/133051>
- ไทยพับลิก้า. "TIJ – IGLP" จัด Workshop ระดับโลก สร้างเครือข่ายนักกฎหมาย – ผู้นำรุ่นใหม่ พัฒนาหลักนิติธรรมอย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://thaipublica.org/2019/01/tij-iglp-workshop-advertorial/>
- ประกิจ บุญมีและ บุญมี เณรยอด. (2565). ทิศทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2563-2572). วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 10 (4), (มิถุนายน) : 1560-1573.
- ปัทรินทร์ นิระพล และพิรยุทธ โอพันธ์. (2555). การจัดการทางการสื่อสารของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์กรณีศึกษา การสื่อสารมาตรฐานควบคุมวิชาชีพ. หลักสูตรวารสารศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการจัดการการสื่อสารองค์กร. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประจักษ์ นำประสานไทย. (2558). "การจัดการบริการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออก," วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 11 (1), (มกราคม-มิถุนายน.) : 97-98.
- สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2560). คุณภาพการให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายของสำนักคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน จังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 3 (1), (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม) : 37-48.
- สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น.) (2564). กฎหมายน่ารู้ฉบับคู่มือประชาชน. สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

อภิรดี มิ่งวงศ์. (2560). แนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0”. วันที่ 4 สิงหาคม 2560. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย thai PBS. “อัจฉริยะ” เปิดตัวทีมทนายช่วยแม่ ‘สู้คดี’ น้องชมพู. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/305063>

Onruethai Gigz Kampood. นักจัดรายการวิทยุ (DJ). สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/578101>

บารเมษฐ์ ดวงเพชร. (2559). การคุกคามทางสื่อออนไลน์ต่อนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก http://mdc.library.mju.ac.th/thesis/2561/baramet_doungpet/fulltext.pdf